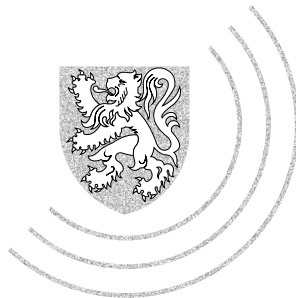

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **254** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 20 november 2009 (2009-2010)

Gedachtewisseling

over het Jaarverslag 2008 van de VRT
en over het rapport 2008 van de Vlaamse Regulator
voor de Media (VRM) ‘Toezicht op de naleving
door de openbare omroep van de beheersovereenkomst
met de Vlaamse Gemeenschap’

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Jurgen Verstrepen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Wim Wienen;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heer Ludwig Caluwé, de dames Martine Fournier, Vera Jans, Tinne Rombouts;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
de heer Chris Janssens, de dames Katleen Martens, An Michiels;
de dames Caroline Gennez, Yamila Idrissi;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

INHOUD

I.	Toelichting van het Jaarverslag 2008 van de VRT.....	4
1.	Inleidende beschouwingen door de heer Guy Peeters, voorzitter raad van bestuur VRT	4
2.	Voorstelling van het jaarverslag door de heer Dirk Wauters, gedelegeerd bestuurder VRT.....	4
2.1.	Overzicht van het Vlaamse medialandschap	4
2.2.	Toelichting bij het Jaarverslag 2008.....	6
3.	Toelichting bij de financiële resultaten door de heer Willy Wijnants, directeur Financiën VRT	9
II.	Toelichting van het rapport 2008 van de Vlaamse Regulator voor de Media ‘Toezicht op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap’.....	11
1.	Algemene toelichting door de heer Joris Sels, gedelegeerd bestuurder VRM	11
2.	Toelichting van het VRM-rapport door de heer Eric Breewaeyts, voorzitter van de Algemene Kamer.....	10
III.	Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers.....	13
1.	Vragen van de heer Wim Wienen	13
2.	Vragen van de heer Carl Decaluwe	14
3.	Antwoord op de vragen van de heren Wienen en Decaluwe.....	16
4.	Vragen van de heer Wilfried Vandaele	19
5.	Vragen van de heer Bart Caron.....	20
6.	Antwoord op de vragen van de heren Vandaele en Caron.....	20
7.	Vragen van de heer Jurgen Verstrepen	21
8.	Vragen van de heer Luckas Van Der Taelen.....	23
9.	Antwoord op de vragen van de heren Verstrepen en Van Der Taelen.....	24

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 10 november 2009 een gedachtewisseling met vertegenwoordigers van de VRT en van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM).

De VRT stelde ten behoeve van de commissieleden zijn Jaarverslag 2008 voor. Dit jaarverslag wordt overeenkomstig artikel 21 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie elk jaar vóór 30 september voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

In de commissie werd ook het rapport 2008 van de Vlaamse Regulator voor de Media voorgesteld betreffende ‘Toezicht op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap’. Conform artikel 218, §2, 9°, van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie oefent de VRM immers een inhoudelijk toezicht uit op de naleving door de VRT van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap en rapporteert hier jaarlijks over aan de Vlaamse Regering.

I. TOELICHTING VAN HET JAARVERSLAG 2008 VAN DE VRT

1. Inleidende beschouwingen door de heer Guy Peeters, voorzitter raad van bestuur VRT

De heer *Guy Peeters* stelt dat de raad van bestuur het jaarverslag 2008 in twee rondes heeft goedgekeurd. De raad heeft daarbij aandacht besteed aan de goede resultaten maar ook aan de problemen, enerzijds incidenten, anderzijds technische problemen. Sommige daarvan waren te wijten aan de indrukwekkende reorganisatie van het huis die gestart is in 2007.

Voor de raad van bestuur is het steeds cruciaal geweest dat de VRT nadenkt en focust op zijn kernopdrachten: (1) De omroep is de meest betrouwbare en continue bron van informatie in Vlaanderen, die zorgt voor context, uitleg en diepgang. (2) De VRT bereikt met zijn informatieaanbod een groot deel van de Vlaamse bevolking. (3) Dat groot bereik behaalt de omroep voor een groot deel door een sterke programmering die kwaliteitsvol en overwegend Vlaams is. (4) De VRT biedt daarom ook zijn content aan op alle distributieplatforms, radio, televisie, internet en mobiel, zonder marktverstoring te zijn.

Tot slot dankt de heer Peeters de commissieleden voor de samenwerking en de dialoog van de laatste tien jaar. Het is immers de laatste keer dat hij in de commissie aanwezig is als voorzitter van de raad van bestuur van de VRT.

2. Voorstelling van het jaarverslag door de heer Dirk Wauters, gedelegeerd bestuurder VRT

2.1. Overzicht van het Vlaamse medialandschap

De heer *Dirk Wauters* wijst erop dat het Vlaamse medialandschap zeer bijzonder is in Europa. Het vertoont een aantal unieke kenmerken. Vooreerst hebben Vlamingen een hoger vertrouwen in de media dan de gemiddelde Europese burger. Dat geldt voor alle mediavormen. In de EU-15 (de vijftien EU-landen vóór de uitbreiding naar Centraal Europa) is het vertrouwen het grootst in de radio, gevolgd door de televisie, de pers en het internet. In Vlaanderen is het vertrouwen in de televisie bijna net zo groot als in radio. Dat relatief grote vertrouwen is opmerkelijk.

Vlamingen houden van nieuwsuitzendingen. 80 percent van de televisiekijkers kijkt tussen 19 en 20 uur naar een nieuwsuitzending. In Nederland bereiken de nieuwsuitzendingen slechts 50 percent van de televisiekijkers.

VRT heeft, op basis van de kijkcijfers van het Centrum voor Informatie over de Media (CIM), een top 25 gemaakt van de meest bekeken programma's in Vlaanderen en Wallonië. Alle programma's in de top 25 van Vlaanderen zijn Vlaamse producties. Slechts 7 van

de 25 in Wallonië uitgezonden programma's zijn Belgische producties, 8 zijn Amerikaanse producties.

Een tweede vaststelling is dat de Vlaamse kijker Vlaamse fictie verkiest: 7 van de top 25-programma's zijn Vlaamse fictiereeksen. In Franstalig België is er geen enkele fictiereeks van lokale oorsprong, maar wel 4 Amerikaanse fictiereeksen.

Vlamingen kijken meer naar de twee topzenders dan Fransen of Engelsen. Hoewel er meer dan honderd televisiekanalen zijn in Vlaanderen hebben de twee topzenders, VTM en één samen een marktaandeel van 53 percent. De zeven meest bekeken zenders hebben samen zelfs een marktaandeel van 82 percent.

De verklaringen zijn de aanzienlijke investering in de nieuwsprogramma's, het generalistische aanbod, de Vlaamse programmatie en de focus op respectievelijke doelgroepen van beide zenders uit de top 2. Het is duidelijk dat er plaats is voor twee gezinszenders in Vlaanderen.

Om opmerkingen over zenderdominantie te behandelen, geeft de heer Wauters de evolutie van de Vlaamse televisiemarkt. Het marktaandeel van de top 7 stijgt, dat van de top 5 eveneens. Het succes van de VRT belet dus geen succes van de andere zenders.

Het valoriseren van de Vlaamse content blijft voor de publieke en de commerciële zenders de grote uitdaging. Die content is immers duurder. Als de gemiddelde kost om een uur televisie te produceren 100 bedraagt, is dat voor een herhaling 0 en voor een aangekochte productie 30. Het gemiddelde van alle eigen producties kost dan in verhouding 240, maar Vlaamse fictie meer dan 800. De eigen productie voor alle genres samen kost gemiddeld acht keer meer dan elke buitenlandse aankoop. Vlaamse fictie kost dan acht keer meer dan een gemiddeld programma.

Een zender kan dus gemakkelijk besparen door meer aangekochte programma's of herhalingen uit te zenden. Het is echter de bedoeling van de VRT de huidige mix te behouden maar Vlaamse producties en fictie goedkoper te maken.

Een tweede aspect van het Vlaamse medialandschap is de digitale revolutie. Het gedrag van de mediagebruiker verandert zeer snel. De oorzaak is dat de gebruiker voorheen on vervulde mediabehoeften had. De consumptie van de toekomst zal dubbel zijn: zowel passief, dus de traditionele broadcasting (lineair) als actief, dus op aanvraag, de user-generated-content, participatie (niet-lineair). Mediaconsumenten zullen steeds meer een bipolair mediagedrag vertonen, ze zullen kiezen afhankelijk van hun behoeften. Dat heeft een enorme impact op de businessmodellen van alle spelers. Het heeft onder meer grote internationale schaalvoordelen.

Alle barrières worden doorbroken, zelfs de taalbarrière. Dankzij google-vertaling is de redactie.be nu beschikbaar in 51 talen. De vertaling is natuurlijk niet vlekkeloos.

De grote trend van het laatste jaar is de evolutie van het niet-lineaire kijken: dus op-aanvraag. Naast het traditionele lineair broadcastingmodel bestaan er de digital video recording, video-on-demand, pc-based video en internetverbonden televisie. Voorts zijn er nog de mobiele mogelijkheden en de gaming. Samen creëren ze bijzondere uitdagingen voor alle omroepen. Niet alleen zijn er de transcodingkosten om die content beschikbaar te maken op andere platformen, maar ook de rechten om de content op de verschillende platformen uit te zenden.

Van de 10 percent kijkers die het meest gebruikmaken van niet-lineair media in de Verenigde Staten van Amerika, kijkt 94 percent nog steeds lineair met een gemiddelde van

21,8 uur per week. 66 percent kijkt naar programma's opgenomen op de videorecorder, met een gemiddelde van 14 uur per week. 31 percent gebruikt video-on-demand goed voor gemiddeld 9,9 uur per week. 31 percent kijkt op de pc naar video, gemiddeld 16 uur per week. 5 percent kijkt naar de internetverbonden televisie, ongeveer 1,8 uur per week.

In Vlaanderen kijkt 93 percent van de top 10 percent van de niet-lineaire kijkers, ook lineair, gemiddeld ongeveer 25 uur per week. 27 percent van hen kijkt geregeld naar een dvd, gemiddeld 9,5 uur per week. 29 percent van hen maakt gebruik van video-on-demand, gemiddeld voor ongeveer 7 uur per week. Voor de twee andere niet-lineaire media bestaan er nog geen cijfers.

In 2008 is internet een volwaardig medium geworden naast televisie en radio: 89 percent van de Vlamingen kijkt wekelijks televisie, 88 percent luistert naar de radio en nu al 60 percent gebruikt het internet.

De EU-studie, de Digital Competitiveness Report, geeft een ranglijst van de landen voor het gebruik van een aantal breedband- of internetvoorzieningen. België scoort redelijk goed op de beschikbaarheid van breedband: plaats vier en plaats twee. Voor het percentage gezinnen met een breedbandaansluiting bekleedt België de zevende plaats. Voor de 3G-mobiele toegang (derde generatie mobiele telefoon met internetmogelijkheid) staat België op de 23ste plaats van de 27. Slechts één percent van de gezinnen verbindt geregeld het internet met de mobiele telefoon. Voor het percentage van de bevolking dat geregeld internet gebruikt staat België op de zevende plaats, voor het percentage van de bevolking dat nooit internet gebruikt op de twaalfde plaats. Daaruit blijkt dus een kleine digitale kloof.

Voor het versturen van e-mails bekleedt België de negende plaats, voor internetbankieren de achtste plaats, maar voor het lezen van onlinekranten en -magazines en voor het luisteren naar webradio of kijken naar webtelevisie plaats twintig. Nederland scoort, behalve op het beschikbaar zijn voor infrastructuur, systematisch beter op het vlak van breedband en internetgebruik.

Een laatste punt van de inleidende beschouwingen over het Vlaamse medialandschap gaat over de openbare omroep als hefboom. De studie van Oliver & Ohlbaum maakt een vergelijking tussen alle Europese landen voor hun investeringen in originele producties. België bekleedt de eerste plaats voor zijn investering in originele producties per huishouden. Tweede en derde zijn respectievelijk Denemarken en Finland. Gevolgd door de grotere landen, Engeland, Duitsland en Frankrijk.

De investering bedraagt in Vlaanderen 97 euro per inwoner, in Denemarken 92 euro en in Finland 80 euro. De Vlaamse overheid subsidieert 48 euro per inwoner, de Deense 84 euro en de Finse 74 euro. In Vlaanderen is er de grootste hefboom tussen de overheidsinvestering en de return op de creatieve industrie, de lokale producties.

De VRT is de grootste investeerder in onafhankelijke Vlaamse producties, goed voor 43 percent van de investeringen. Risicobeperking is een internationale trend. Heel wat omroepen kiezen formats die zich al in het buitenland bewezen hebben. Meestal zijn die programma's eigendom van internationale groepen. De VRT wil de onafhankelijke Vlaamse productiesector blijven steunen en het hem zo mogelijk maken om nieuwe, originele Vlaamse formats te ontwikkelen.

2.2. Toelichting bij het Jaarverslag 2008

De heer *Dirk Wauters* vervolgt met het Jaarverslag 2008. Algemeen scoort de VRT beter op de performantiemaatstaven en houdt hij kwaliteit op hoog peil. De VRT consolideert

zijn marktpositie en heeft bijkomend geïnvesteerd in de digitalisering van het archief (DIVA). De doelstellingen van het oorspronkelijke efficiëntieplan werden overtroffen. Omdat de eigen inkomsten verder getroffen werden door de economische crisis, heeft de VRT een nieuw besparingsplan opgesteld met een besparing van 170 miljoen euro op vijf jaar tijd, in de beheersovereenkomst staat de doelstelling van 104 miljoen euro.

Het jaarverlies bedroeg 6 miljoen euro. In 2007 was dat 7 miljoen euro. Ten opzichte van het aangepaste budget was het resultaat 7 miljoen euro beter. De aanwending van de reserves lag cumulatief 21 miljoen euro lager dan begroot in de beheersovereenkomst.

De strategie van de VRT is een evenwichtig plan rond drie strategische assen: de focus op de openbare opdracht, het draagvlak bij de bevolking en de financiële gezondheid.

Er zijn zes openbare domeinen, het eerste is nieuws en informatie. Het bereik van de nieuws- en informatieprogramma's scoorde in 2008 boven de norm van 60 percent en was zelfs stijgend voor televisie, namelijk 69 percent. Het bereik van radioprogramma's bleef op het hoge bereik van 94 percent. Het nieuwsaanbod is ook grondig vernieuwd, het nieuws zelf is aangepakt in januari 2008. In januari 2008 startten er ook nieuwe duidingsprogramma's: Volt en Phara. De VRT investeerde in onderzoeksjournalistiek, en vernieuwde het nieuwsaanbod op alle radionetten. De VRT bracht uitvoerig verslag uit van de presidentsverkiezingen in de VS. De website deredactie.be is volledig vernieuwd.

Het cumulatieve weekbereik voor cultuur bedraagt meer dan de norm van 20 percent van de bevolking, namelijk 34 percent. Het aantal uren cultuur op de reguliere netten is verhoogd tot 909 uur. Er kwamen nieuwe boekenprogramma's: Iets met boeken en Friedl. Voor de Canvascollectie werkte de VRT samen met vijf Vlaamse musea. De omroep organiseerde de week van de taal. Zoals het cultuuraddendum beschrijft, heeft de VRT ook de Cultuurdelta gerealiseerd met een nieuwe website, de cultuurswitch op Canvas+.

Het cultuuraddendum schrijft minstens één keer per maand een rechtstreekse cultuuruitzending voor. De omroep haalt alleen al met de Koningin Elizabethwedstrijd dat volume. Andere evenementen zijn bijvoorbeeld de cultuurprijzen en het filmfestival.

De VRT heeft ook geïnvesteerd in bijkomend aanbod over kennis en wetenschap. De VRT overschrijdt de norm van 25 percent cumulatief weekbereik. Spraakmakende programma's zijn De bedenkers, Antartica, In Europa, De zaak, Bedweters. De VRT schonk aandacht aan Expo 58 en Kyoto. Verschillende radioprogramma's gingen ook over kennis en wetenschap.

In de beheersovereenkomst staat dat het aandeel van de Vlaamse televisieproducties minstens 50 percent moet bedragen. In 2008 bedroeg dat aandeel 67,8 percent. Het ging onder meer om nieuwe Vlaamse fictiereeksen zoals Katarakt, De smaak van De Keyser, Amika. Ook het percentage van Vlaamse muziekproducties op de radio is beduidend verhoogd van net geen 20 percent in 2007 tot 22,7 percent in 2008, de norm bedraagt 20 percent.

Voor het eerst had de VRT een HDTV-aanbod (Hoge Definitie tv) in het domein van de sport: de Tour de France en de Olympische Spelen. Nieuw was de aandacht voor de zaalsporten. Sportdocumentaires zoals Bobslee, Belga Sport, De olympische droom, kregen hoge waardering. De website sporza.be werd vernieuwd.

Het zesde openbare domein is ontspanning. De programma's MIA's, Zomerhit, Zo is er maar één, Vlaanderen Feest focusten op Vlaamse muziek. Quizprogramma's waren onder meer De pappenheimers, De slimste mens, Canvascrack. De VRT bracht ook minder evidente thema's in programma's als De 8, Rwina, Doodgraag leven, Voorbij de grens, Music for Life, China voor beginners.

Het tweede element van de strategie is het draagvlak bij de bevolking. De VRT wil investeren in Vlaams aanbod, in innovatie en kwaliteit, in driesporenbeleid en digitale initiatieven. De VRT hoopt daarmee te scoren op vlak van bereik en relevantie. De relevantie bestaat uit de waardering, de maatschappelijke relevantie en doelmatigheid. Ondanks het feit dat de totale kosten nagenoeg constant bleven, is de VRT blijven investeren in het aanbod en in nieuwe programma's. Die kregen een hoge waardering en hadden een hoge succesgraad. Doorgaans breken tot 60 percent van de televisieprogramma's niet door in het eerste jaar. De VRT kende in 2008 echter weinig mislukkingen.

Het aantal uitzendingen dat intern geproduceerd werd (zonder Canvas+) is gestegen. Op Radio 2 was er opnieuw een radiofeuilleton en het crossmediaal aanbod op alle netten bleef gehandhaafd. In de zomer namen jongeren de zender over en gaven hun visie op aanbod en programmatie.

Ook in 2008 werd de kwaliteit permanent gecontroleerd. De waardering is op hetzelfde niveau gebleven als in 2007, de waardering voor Eén is zelfs licht gestegen. De VRT behaalde 65 prijzen en 117 nominaties, in 2007 waren dat er nog respectievelijk 37 en 97.

De beheersovereenkomst beschrijft vier kwaliteitsdomeinen: functionele, publieke, ethische en operationele. De VRT werkte samen met de twee meest vooraanstaande omroepen in Europa, de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) en de British Broadcasting Corporation (BBC), om een geïntegreerd kwaliteitsmetingsinstrument op te zetten: de relevantie-index. Die index houdt rekening met het bereik en de perceptie van kwaliteit door de gebruiker. Zowel de kwaliteit van de programma's, dus de waardering van programma's op televisie, radio en online, als de tevredenheid over de relatie met de VRT als omroep worden daarbij in kaart gebracht. Een nieuwe dimensie is echter de sociaal-maatschappelijke relevantie. Dagelijks vraagt de VRT de mening van een panel van 5000 Vlamingen over de prioritaire omroepdomeinen. 1200 mensen geven via internet hun mening over de innovatie, diversiteit, informatie, maatschappelijke impact en de standaarden van de programma's. De resultaten worden twee dagen na uitzending aan de programmamakers bezorgd. Voorts houdt de relevantie-index rekening met de kostenefficiëntie van de output en brengt dus de financiële performantie en de kost per kijkeruur in rekening.

De spreker toont een voorbeeld van een kwaliteitsmonitor van de Verkiezingen09. Op verschillende domeinen krijgt het programma een waardering op een schaal tot 5. Naast een globale waardering worden ook de betrouwbaarheid, de kwaliteit, de innovatie, de diversiteit en de maatschappelijke impact beoordeeld.

Het laatste element zijn de investeringen in digitale initiatieven: de drie websites zijn vernieuwd, er kwam digitaal aanbod op Canvas+. Het digitale televisieaanbod omvatte 168 uur waarvan 53 percent cultuur, 29 percent kennis en educatie, 17 percent sport en 4 percent nieuws en actua. Voorts waren er vernieuwingen op vlak van HDTV en video-op-aanvraag met Net Gemist en Ooit Gemist.

Het relatieve weekbereik bedroeg voor radio 82,3 percent, voor televisie 89,3 percent, beide boven de norm van 80 percent. De investeringen in het aanbod hebben zich ook vertaald in het marktaandeel. In 2007 was het radioaandeel 62 percent, in 2008 64 percent. Voor televisie is het marktaandeel geëvolueerd van 39 percent in 2007 naar 40,2 percent in 2008.

Het derde element van de strategie is de VRT financieel gezond maken. In 2008 werd het eerste efficiëntieplan geactualiseerd. De Vlaamse Regering gaf een bijkomende dotatie aan het pensioenfonds. De VRT is geëindigd op een verlies van 6 miljoen euro, maar dat is 7 miljoen euro beter dan het aangepaste budget. De doelstelling van het efficiëntieplan is zoals gezegd overtroffen. Het plan werd intussen geactualiseerd tot 170 miljoen euro

besparingen over een periode van vijf jaar: 18 miljoen euro in 2007, 21 miljoen euro in 2008, 34 miljoen euro in 2009, 37,3 miljoen euro in 2010 en 58,6 miljoen euro in 2011. In verhouding tot de omzet loopt de besparing op van 4,5 percent in 2007 tot 7,7 percent in 2009, 8,4 percent in 2010 en bijna 13 percent in 2011. Met het vorige plan was de situatie beheersbaar tot 2009, met het nieuwe plan tot eind 2011.

Tot slot bedankt de heer Wauters de medewerkers van de VRT voor hun inspanningen. Ook in 2009 zal de VRT het beter doen voor de drie assen.

3. Toelichting bij de financiële resultaten door de heer Willy Wijnants, directeur Financiën VRT

De heer *Willy Wijnants* wijst op het deficit van 6 miljoen euro in 2008. Dat is een miljoen euro minder dan in 2007. De opbrengsten nemen in 2008 nauwelijks toe, met slechts 1,5 miljoen euro. De kosten blijven gelijk, namelijk 466 miljoen euro.

Het deficit wordt verwerkt op een manier die volledig conform is aan de afspraken in de beheersovereenkomst. De VRT krijgt in de beheersovereenkomst vier opdrachten: programma's maken en uitzenden, het omroepcentrum renoveren, het archief digitaliseren en onderzoek en innovatie, waarvoor een aparte overeenkomst is afgesloten. De resultaten van de vier opdrachten krijgen een aparte boekhoudkundige verwerking.

Voor de inhoudelijke opdracht is er een deficit van 4,8 miljoen euro, dat moet gefinancierd worden met de reserves van 55 miljoen euro die in het begin van de beheersovereenkomst aangelegd zijn. In de overeenkomst over onderzoek en innovatie is vastgelegd dat overschotten uitsluitend mogen aangewend worden voor onderzoek en innovatie. Het overschot van 600.000 euro wordt in een apart reservefonds gestopt.

De renovatie van het omroepcentrum kostte in 2008 1,6 miljoen euro. Daarvoor krijgt de VRT geen middelen. De afspraak is dat de VRT die kosten jaarlijks als verlies overdraagt naar het volgende boekjaar, op het einde van de beheersovereenkomst wordt dat tekort aangezuiverd door een kapitaalvermindering toe te passen.

Volgens de beheersovereenkomst moet de digitalisering van het archief gefinancierd worden met de meerwaarde uit de verkoop van het zenderpark. Het DIVA-project (digitalisering van het archief) is echter al gestart in 2008 en kostte dat jaar 260.000 euro. Het zenderpark is pas verkocht in 2009. Einde 2009 zal er een reservefonds aangelegd worden voor de financiering van DIVA.

In de beheersovereenkomst staat dat de VRT vijf jaar tijd krijgt om orde op zaken te stellen en structureel gezond te worden. Daarvoor werd een besparingstraject uitgewerkt. In 2007 deed de VRT het al gevoelig beter dan de ramingen, vooral ten gevolge van de besparing. In 2008 deed de VRT het nogmaals beter dan de ramingen maar dat had vooral te maken met de beslissing van de Vlaamse Regering om de VRT meer ademruimte te geven en de dotatie aan het pensioenfonds te verhogen met 10 miljoen euro. De Vlaamse Regering zorgde er tegelijk ook voor dat de verplichting om patronale bijdrage te storten in het pensioenfonds opgeschort werd. Daardoor bedroeg het tekort geen 16 miljoen maar slechts 4,8 miljoen euro in 2008.

Volgens de beheersovereenkomst moest de VRT in 2007 11,4 miljoen euro efficiënter werken, dus besparen, oplopend tot 35 miljoen euro in 2011. De eerste twee jaren van de beheersovereenkomst doet de VRT het dus beduidend beter: in 2007 18 miljoen euro in plaats van 11 miljoen euro en in 2008 21,7 miljoen euro in plaats van 13 miljoen euro.

In december 2008 keurde de raad van bestuur een meerjarenplan 2009-2011 goed. Dat plan is een gezamenlijke inspanning van de VRT en de Vlaamse Regering om de zwaar tegenvallende inkomsten op te vangen. In de beheersovereenkomst werden de inkomsten ongeveer 130 miljoen euro te hoog ingeschat. De Vlaamse Regering geeft een bijkomende dotatie aan het pensioenfonds, de VRT engageert zich om het besparingstraject te verzwaren. Momenteel bespreekt de raad van bestuur een nieuw meerjarenplan waarin het besparingstraject opnieuw verzwaaard wordt, met een besparing van 37 miljoen euro in 2010 en 58 miljoen euro in 2011. Slechts zo kan de VRT de beheersovereenkomst in 2011 met een beperkt deficit afsluiten. In 2008 bespaarde de VRT 5 percent van het totale budget en dat zal oplopen over 7,7 percent in 2009 naar 12,9 percent in 2011.

De opbrengsten van de VRT stijgen zoals gezegd nauwelijks, van 458,7 miljoen euro in 2007 naar 460,4 miljoen euro in 2008. De overheidsfinanciering neemt wel toe, met 1,5 percent. Dat wordt veroorzaakt door de stijging van de basisfinancieringsenveloppe, maar ook door de knipperlichtprocedure. Die procedure treedt in werking als de radioadvertentieopbrengsten lager uitvallen dan een minimumgrens, bepaald in de beheersovereenkomst. Door die procedure kreeg de VRT 4,6 miljoen euro van de Vlaamse Regering.

De opbrengsten uit de advertenties dalen met meer dan 6 percent, van 67,8 miljoen euro naar 63,7 miljoen euro. Die daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van de radioreclame en de radiosponsoring, respectievelijk met 1,9 miljoen euro en 2,4 miljoen euro ten opzichte van 2007.

De exploitatie van het VRT-aanbod bestaat uit drie belangrijke bronnen: de vergoedingen die de distributeurs betalen, de ruilcontracten en de coproducties. De inkomsten daarvan zijn min of meer stabiel gebleven, ongeveer 68 miljoen euro.

De vierde pijler is de exploitatie van afgeleiden van het VRT-aanbod. De reële stijging is veel kleiner dan de ramingen in de beheersovereenkomst. De stijging bedraagt 25 percent tussen 2007 en 2008, op zich aanzienlijk maar het aandeel van die pijler blijft in de totale inkomsten minimaal. De stijging van 25 percent is voornamelijk te danken aan de commercialisering van evenementen en aan de stijging van video-on-demand.

In de beheersovereenkomst werd verwacht dat de overheidsinbreng in de inkomsten zou dalen van 68 naar 62 percent, de eigen inkomsten stijgen van 32 naar 38 percent. In realiteit is de beweging omgekeerd, dus een groter percentage overheidsfinanciering. Vooral de opbrengsten uit de advertentiemarkt hebben een dalend aandeel.

De totale kosten stijgen niet tussen 2007 en 2008. De kosten van de programmaoutput stijgen wel met 3,7 percent. De televisiekosten stijgen met 3,7 percent, vooral door de investeringen in Canvas en Ketnet. Bij Canvas is de stijging met 10 percent vooral te verklaren door Canvas+ en de Olympische Spelen. Voorts is er de schemaversterking met nieuwe programma's, zoals Iets met boeken.

Ketnet is ook goed voor een stijging met 6,4 percent. Ook die stijging wordt veroorzaakt door de investeringen in de +-stroom, voorts is er ook meer geïnvesteerd in dubbing. Aan internet en mobiele toepassingen wordt een relatief klein bedrag van 12,3 miljoen euro besteed, dat is wel een kleine stijging met 9 percent. Die stijging wordt vooral veroorzaakt door de investeringen in het cultuurplatform Klara.be en in mindere mate in Sporza.be. Voor die website werd vooral meer geïnvesteerd in live-sportverslaggeving.

De ondersteunende directies, de overheadkosten, beslaan ongeveer 55 miljoen euro, in 2007 was dat nog 56 miljoen euro. De overheadkosten vertegenwoordigen 12,5 percent van de totale kosten. Volgens de definitie van de VRT omvatten die kosten ook de kosten

voor alle gebouwen, ongeveer 25 percent ervan, voor ICT, ongeveer 20 percent ervan. Het overige deel is goed voor de traditionele overheadkosten zoals personeelsbeleid, financiën en algemene beleidsondersteuning.

De VRT tracht voortdurend om de overheadkosten te verminderen. In 2005 was dat percentage nog 13,7 percent.

Vanaf 2004 rapporteert de VRT in zijn jaarverslag over de nettokosten van de publieke opdracht. Dat is het gevolg van de transparantierichtlijn van de Europese Commissie. Bedoeling is na te gaan of de overheidsmiddelen ter financiering van de publieke opdracht niet hoger zijn dan de nettokosten. In het jaarverslag is de berekening in extenso uitgelegd. Daaruit blijkt duidelijk dat de VRT zich niet bezondigt aan kruisfinanciering. De omroep leidt dus zeker geen overheidsmiddelen af om commerciële activiteiten te financieren.

De nettokosten van de publieke opdracht bedragen 313,4 miljoen euro, de overheidssubsidie bedraagt 302,8 miljoen euro. In 2008 maar ook in 2007 is er een duidelijke ondercompensatie van de VRT.

II. TOELICHTING VAN HET RAPPORT 2008 VAN DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA ‘TOEZICHT OP DE NALEVING DOOR DE OPENBARE OMROEP VAN DE BEHEERSOVEREENKOMST MET DE VLAAMSE GEMEENSCHAP’

1. Algemene toelichting door de heer Joris Sels, gedelegeerd bestuurder VRM

De heer *Joris Sels* stelt dat bij de eerste doorlichting van de VRM in 2007 nog enkele knelpunten bleken, voornamelijk met betrekking tot onduidelijke afspraken en bewoordingen uit de beheersovereenkomst. Die zijn voorgelegd aan de bevoegde minister. In opvolging van minister Bourgeois heeft minister Peeters de discussie beslecht.

Deze verduidelijking diende als richtsnoer bij de interpretatie van de betrokken performantiemaatstaven. Ter voorbereiding van het toezichtrapport 2008 werd gewerkt met informele semesteriële rapporteringen. Data werden geregeld geanalyseerd en onderling besproken. Er werd een gezamenlijk kader ontwikkeld waarin de (afgeleide) performantiemaatstaven besproken worden. De regulator stelt vast dat de aanbevelingen van het toezichtrapport 2007 hetzij grotendeels, hetzij volledig werden gevolgd. Waar ze niet opgevolgd zijn, zijn ze hernomen in dit rapport.

Het belangrijkste onderdeel van de taak van de VRM is het controleren van de performantiemaatstaven en nagaan of de VRT de doelstellingen gehaald heeft.

2. Toelichting van het VRM-rapport door de heer Eric Breewaeyts, voorzitter van de Algemene Kamer

De heer *Eric Breewaeyts*, stelt dat hij de goednieuwsshow die de VRT net bracht, in principe kan voortzetten. In artikel 16 van de beheersovereenkomst staan zeven maatstaven over het bereik. De VRT heeft al die doelstellingen gehaald, wat betekent dat de omroep het grote publiek bereikt.

De volgende maatstaf in artikel 16 handelt over de kwaliteit van het aanbod. De openbare omroep heeft in 2008 vooruitgang geboekt voor deze maatstaf. Dit zal in 2009 opnieuw geëvalueerd worden.

Maatstaf 9 over de diversiteit van het aanbod gaat over het behoud van uitzenduren cultuur, maar die performantiemaatstaf is nog niet van toepassing.

Maatstaf 10A stelt dat de VRT zich ertoe verbindt op radio gedurende minstens 20 percent van zijn muziektijd Vlaamse muziekproducties te draaien. Die maatstaf werd gehaald. Maatstaf 10B stelt dat minstens één VRT-radiokanaal door het publiek moet worden herkend als een radio met een Nederlandstalig muziekprofiel. Ook die werd gehaald. De regulator geeft erover wel een aanbeveling.

Maatstaf 11 over de Vlaamse producties televisie werd gehaald.

Maatstaf 12 over de digitalisering van het productie- en distributieproces moet VRT halen in de loop van de beheersovereenkomst. VRT blijkt voor deze performantiemaatstaf in 2008 vooruitgang geboekt te hebben.

Maatstaf 13 over de transmissie werd gehaald, maatstaf 14 over human resources (HR) eveneens.

De VRT heeft performantiemaatstaf 15 over de beheersing van de personeelskosten nipt niet gehaald. Er was voor 2008 een tekort van 0,4 miljoen euro. Hetzelfde geldt voor maatstaf 16 over HR en diversiteit. De VRT heeft ook de performantiemaatstaf voor het punt 2, vrouwen in het management, nipt niet gehaald. De VRT had in 2008 29 percent vrouwen in het management in plaats van de vereiste 33 percent. Voor het punt 5, het vastleggen van streefcijfers over de tewerkstelling van personen met een handicap en personen van allochtone afkomst, werd vooruitgang geboekt. In 2009 volgt er een effectieve evaluatie.

De financiële maatstaf 17 werd gehaald. Artikel 9 handelt over de diversiteit op de netten. De diversiteit in het aanbod houdt in dat in elk van de openbare omroepdomeinen over de netten heen een diversiteit aan genres en disciplines wordt aangeboden, waarbij de nodige aandacht aan Brussel besteed wordt. Wegens een gebrek aan gegevens kan niet worden aangetoond of de VRT die maatstaf heeft gehaald.

Wat de Nederlandstalige muziek op Radio 1 betreft, is er een verhoging vastgesteld ten opzichte van de gemeten 6,1 percent van 2007, namelijk 8,2 percent in april en 9,6 percent in oktober 2008.

De doelstelling in artikel 9 over investeringen in Vlaamse fictie werd gehaald, behalve voor het punt over het samenwerkingsakkoord met Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF). De VRT ontwikkelde wel samen met het VAF en de Vlaamse Mediamaatschappij een door de Vlaamse Regering nog niet goedgekeurd samenwerkingsakkoord, met de naam Stimuleringsfonds voor Kwalitatieve Vlaamse Omroepproducties.

De eerste afgeleide performantiemaatstaf staat in artikel 10 over Radio 1. Punt 1 van de doelstelling over de kernwaarden voor ontdekking en verruiming, is behaald. Voor punt 2 over de gespecialiseerde cellen op de geïntegreerde nieuwsredacties en voor punt 3 over de cijfers betreffende de aandacht voor sport in sportprogramma's en gespecialiseerde magazines op Radio 1, zijn er te weinig gegevens waardoor niet kan worden aangetoond of de VRT de doelstelling heeft gehaald.

Artikel 11 gaat over RVi en BVN (Radio Vlaanderen Internationaal en Het Beste van Vlaanderen en Nederland). De VRT heeft de doelstelling uit punt 1 over het ontwikkelen van een multimediaal participatief webplatform voor de Vlamingen in het buitenland, niet gehaald.

Artikel 14 legt een afgeleide maatstaf op over het interne productiehuis en externe producties. Die doelstellingen werden behaald.

De VRM doet op basis van de vaststellingen een aantal aanbevelingen. Aanbeveling 1 heeft betrekking op het gedeeltelijk niet-behalen van de performantiemaatstaven en het ontbreken van gegevens. De regulator stelt voor om, in het kader van de performantiemaatstaven, een permanent meetsysteem verder uit te bouwen zodat het niet-behalen van onderdelen van de performantiemaatstaven beperkt kan worden of in de mate van het mogelijke zelfs vermeden worden.

Aanbeveling 2 gaat over de resultaten van de studie van Ipsos Belgium in het kader van performantiemaatstaf 10B, waarin staat dat minstens één VRT-radiokanaal door het publiek moet worden herkend als een radio met een Nederlandstalig muziekprofiel. Radio 2 is de zender die door het grootste aantal respondenten, 20 percent, herkend wordt als een zender met een Nederlandstalig muziekprofiel. De VRT voldoet aan de performantiemaatstaf van de beheersovereenkomst. De regulator stelt vast dat Radio 2 het hoogst aantal respondenten heeft, maar dat het uiteindelijk slechts een vijfde is van het totale aantal respondenten dat de zender erkent als een zender met een Nederlandstalig profiel. De regulator beveelt aan dat Radio 2 zijn Nederlandstalig muziekprofiel verder uitbouwt zodat deze zender door een nog groter deel van het publiek herkend wordt als radio met een Nederlandstalig muziekprofiel.

Aanbeveling 3 handelt over het meten van de bepalingen voor de verschillende radio- en televisiezenders. De VRT heeft een aantal verbintenissen aangegaan over het aanbod, op kwantitatief en op kwalitatief niveau. Voor sommige bepalingen stelt de VRT dat er geen metingen gebeurd zijn, bijvoorbeeld de aandacht voor sport in zowel sportprogramma's als gespecialiseerde magazines op Radio 1 en het percentage diversiteit aan genres en disciplines en de aandacht voor Brussel. De regulator stelt voor dat de VRT voor elk van de bepalingen, eventueel steekproefsgewijs, metingen zal uitvoeren. Op deze manier wordt getoetst of de VRT de in de beheersovereenkomst opgenomen bepalingen nakomt en op welke manier dit gebeurt.

Kortom, de VRT haalt de meeste maatstaven. Slechts op enkele punten zijn er kleine gebreken die kunnen verbeterd worden.

III. VRAGEN VAN DE COMMISSIELEDEN EN ANTWOORD VAN DE SPREKERS

1. Vragen van de heer Wim Wienen

De heer *Wim Wienen* verwijst naar uitspraken van zowel de VRM als de Raad van State dat de VRT in een verkiezingsprogramma in 2007 het non-discriminatiebeginsel jegens een partij schond. Het ging over Vlaams Belang. In een reactie op die uitspraak zei de hoofdredacteur duiding dat de VRT haar houding te gronde niet zal wijzigen, maar alleen voorzichtiger zal zijn. Het lid maakt de vergelijking met een man die veroordeeld wordt voor het slaan van zijn vrouw, maar alleen beslist volgende keer voorzichtiger te slaan zodat ze geen klacht indient.

Daarenboven zou de nota 'VRT en de democratische samenleving' nog altijd van kracht zijn. Daarin staat dat het gerechtvaardigd is vertegenwoordigers van Vlaams Belang niet aan het woord te laten komen. Is de VRT van plan die nota te begraven?

Niet alleen bij duiding en informatie, maar ook bij infotainment en entertainment is het evenwicht volledig zoek. Opnieuw komt Vlaams Belang niet aan bod. De VRT heeft nogtans richtlijnen over de aanwezigheid van politici in infotainment en entertainment die helpen de geloofwaardigheid, de nauwkeurigheid, de onpartijdigheid van de producties te vrijwaren.

Uit de tabellen en schema's blijkt dat er nog heel wat meer besparingen mogelijk zijn, zo kan de VRT volgens de beheersovereenkomst meer putten uit de reserve. Was het dan nodig dat de Vlaamse Regering 10 miljoen euro recurrent in het pensioenfonds stopte?

Heeft de VRT de contracten met de productiehuisen heronderhandeld? Zo ja, wat zijn de resultaten daarvan? Vorige regeerperiode was er immers heel wat te doen over exclusiviteit en bonussen.

In het jaarverslag staat dat de VRT minder nieuwe mensen zal aanwerven. De VRT heeft in vergelijking met andere mediaspelers heel wat personeelsleden. Is het nodig nieuwe mensen aan te werven? Is het geen goede besparing om mensen die op pensioen gaan, niet te vervangen, temeer daar de performantiemaatstaf voor beheersing van de personeelskosten niet gehaald wordt. Waarom wordt er 400.000 euro te veel uitgegeven daarvoor?

Heeft de VRT een degelijke beleidslijn voor de rode knop? De +-zenders en de op-aanvraag-zenders zijn een aanzienlijke kostenfactor. Brengen ze wel genoeg op? Is er geen onderbenutting van de +-kanalen? Ketnet+ is een uitzondering, die wordt wel goed benut, zij het niet voor verrijkte inhoud maar eerder als extra zender.

Kan de VRT niet zorgen voor een zender met een meer uitgesproken Nederlandstalig muziekprofiel? Daarenboven wordt de 20 percent Nederlandstalige muziek vaak gehaald op Radio 2 en minder op de andere zenders waar die muziek beperkt wordt en vaak op latere uren uitgezonden. Is het niet mogelijk om een zender met uitsluitend Nederlandstalige muziek op te richten? Dat moet gezien de digitale evoluties toch ook technisch tot de mogelijkheden behoren.

Is het nog steeds de bedoeling het archief te ontsluiten voor derden, en dus voor partijen die niet tot de media behoren? Het lid denkt dat velen daar zelfs zouden willen voor betalen zodat het een extra bron van inkomsten wordt voor de VRT.

De steden waar bepaalde programma's opgenomen worden, zoals de intrede van Sinterklaas in Antwerpen of de Fata Morgana-afleveringen, betalen een fikse som aan de VRT. Is het wel gerechtvaardigd dat de inwoners van die steden twee keer betalen, een keer via de dotatie aan de VRT en een keer via de gemeentebelastingen?

2. Vragen van de heer Carl Decaluwe

De heer *Carl Decaluwe* vraagt aan de VRT om voortaan zijn inleiding te beperken zodat er meer tijd overblijft voor de commissieleden om vragen te stellen.

Hij drukt zijn appreciatie uit voor de heer Guy Peeters die ook in woelige tijden steeds het vertrouwen van politici in de openbare omroep heeft gevrijwaard. Het jaarverslag verbetert jaar na jaar, op het vlak van cijfers, op het vlak van transparantie. Een heikel punt blijft echter de transparantie in personele zaken maar vooral financiën.

Het lid is het niet eens met de goednieuwsshow in de inleiding van het jaarverslag, geschreven door de gedelegeerde bestuurder. In tegendeel, het digitale aanbod blijft beperkt en de VRT is financieel ziek. Ook de omschakeling van Donna naar MNM is helemaal niet zo succesvol als de inleiding beschrijft. Na meer dan een jaar is het allicht beter te evalueren. Is de radiozender een succes? Wat is het financiële plaatje? Wat zijn de reclame-inkomsten? Wat zijn de luistercijfers? Kortom, is de omschakeling wel een succes?

Wat zijn de toekomstplannen voor het extra digitale aanbod? En wat zijn de concrete opbrengsten? Het parlement heeft altijd het uitgangspunt gehuldigd dat programma's gemaakt en aangekocht met belastinggeld, altijd de eerste keer op een open net moeten

worden uitgezonden. De VRT heeft bijvoorbeeld de rechten voor Desperate housewives. Distributeurs Telenet en Belgacom bieden in preview afleveringen aan. Wordt de VRT daarvoor vergoed? Als de afleveringen eerst betalend worden uitgezonden, zou dat een omzeiling zijn van voornoemd uitgangspunt.

Wat zijn de opbrengsten van Net Gemist en Ooit Gemist?

Steunen de acht leden van het directiecomité de besparingsvoorstellen voor het personeel en voeren ze die loyaal uit? Is er een degelijk humanresourcesmanagement? Worden er functioneringsgesprekken gehouden? Hoeveel personeelsleden behoren nog tot het management? Voorheen waren dat er 90. Mogen diegenen die een andere functie krijgen, hun loon behouden? Het lid noemt het management te omvangrijk voor het werk dat het maar verricht.

Het bedrijfsresultaat is beter dan in 2007 maar er blijft een verlies van 6 miljoen euro. De opbrengsten zorgen voor een beter resultaat dan in 2007. Het totaal van de subsidies, exclusief het pensioenfonds, is gestegen met 3,2 miljoen euro. De RSZ-bijdrage van de VRT is gedaald met 9,5 miljoen euro, de overheidsbijdrage voor het pensioenfonds stijgt van 19,2 naar 33,7 miljoen euro. Slechts door die overheidsinspanningen kon VRT het huidige resultaat boeken.

In 2008 stijgen de ruilopbrengsten naar 33,6 miljoen euro. Wat omvatten die ruilopbrengsten precies? Wat is de rol van de Vlaamse Audiovisuele Regie (VAR) daarin? Het lid verwijst naar Goedele Liekens die telkens in heel wat programma's mag opdraven als er een tijdschrift van haar verschijnt. Is dat het gevolg van een ruilovereenkomst?

Op pagina 82 van het jaarverslag staat dat de opbrengsten 449,2 miljoen euro bedragen, de kosten 458,2 miljoen euro. Op pagina 96 staat dat de opbrengsten 442,7 miljoen euro zijn, de kosten 448,8 miljoen euro. Op pagina 92 staat dat de overheidsfinanciering 295,7 miljoen euro bedraagt, op pagina 96 298,4 miljoen euro, op bladzijde 105 302,8 miljoen euro. Kan de VRT die verschillen toelichten?

Is de vermelde 3,7 miljoen euro voldoende om alle hedgingcontracten te dekken? Als de rechten van de eigen producties afnemen, nemen dan de andere rechten toe? Op pagina 93 staan een aantal aspecten die niet werden opgenomen in de balans. Als die toch verrekend worden, wordt de balans dan positief of negatief?

De financieringsgraad van het pensioenfonds daalt in 2008 met 20,2 percent. Dat is allicht een gevolg van de financiële crisis. Een financieringsgraad van 37 percent is echter heel laag. Is de extra besparing van de begroting 2010 al verrekend in het besparingstraject van de VRT? De minister verwacht dat de raad van bestuur tegen 15 december 2009 voorstellen doet om de nieuwe besparingsnormen te halen.

Het lid gelooft niet dat de VRT tegen 2011 financieel gezond zal zijn. Op basis van simulaties verwacht hij in 2012 een verlies van 19 miljoen euro. Daarbij wordt nog geen rekening gehouden met de pensioenen. De VRT schat dat de reclame-inkomsten op het niveau van 2008 zullen blijven. De heer Decaluwe gelooft dat niet, niet alleen wegens de economische crisis maar ook wegens evoluties in de advertentiemarkt. Als rekening gehouden wordt met evenementen als het Europese kampioenschap voetbal en de Olympische Spelen, zou er bij ongewijzigd beleid vanaf 2013 een bijkomend structureel tekort van 13 miljoen euro per jaar ontstaan. Het klopt dus niet dat de VRT dan financieel gezond zal zijn. De VRT heeft dan nog geluk dat de knipperlichtenprocedure bestaat waardoor de overheid tegenvallende radio-inkomsten bijpast. In 2009 zal dat waarschijnlijk 7 miljoen euro zijn, toch een niet te verwaarlozen bedrag.

Voor de verkoop van het zenderpark rekent de VRT op 8 miljoen euro, maar er loopt nog een aantal klachten onder meer over frequenties. Wat maakt de VRT zo zeker dat hij het geld zal binnenhalen?

Klopt het dat de VRT de afgelopen drie jaar 25 miljoen euro besteedde aan consultancy? Staan daar cijfers over in het jaarverslag? Gezien het grote aantal personeelsleden en managers is het vreemd dat de VRT zo'n groot bedrag besteedt aan consultancy. Hoe verklaren de sprekers dat?

CD&V is voorstander van een vermindering van de exclusiviteitcontracten met productiehuisen en wil dat die stoppen vanaf 2011. Wat is de visie van de VRT dienaangaande?

Het lid zou kwaliteitsvergelijkingen met de commerciële omroep interessant vinden. Zo zouden er naast de kijkcijfers ook andere normen zijn om het steeds beter te doen. Hij trekt het belang van internationale prijzen in twijfel. Villa Politica won een prijs met een uitzending over de val van de regering-Leterme, ondermaatse televisie volgens de spreker.

3. Antwoord op de vragen van de heren Wienen en Decaluwe

De heer *Dirk Wauters* wijst erop dat de klachten bij de VRM handelden over de verkiezingen van 2007 en niet over de verkiezingen 2009. Voor de uitzendingen over die laatste verkiezingen heeft de VRT trouwens een prijs gewonnen, namelijk de editorial price van de Association for International Broadcasting, dezelfde jury als waar de heer Decaluwe naar verwijst. De richtlijnen over politici in infotainment en entertainment zijn duidelijk en transparant. De nota over de democratische samenleving is geen beleidsnota maar een reflectienota.

Als de VRT met deze beheersovereenkomst een financieel probleem heeft, is het niet zozeer met de kosten maar met de inkomsten. De eigen inkomsten liggen immers 130 miljoen euro lager dan gepland. De VRT lost dat op door meer te besparen dan oorspronkelijk gepland. De VRT wil zoveel mogelijk in vet en niet in spieren snijden, dat is een moeilijke operatie die daarom over vijf jaar gespreid is. 2011 wordt het moeilijkste jaar, de VRT heeft een geloofwaardig plan maar veel zal afhangen van de vooruitgang die de omroep boekt in 2010.

Het huidige plan omvat een vermindering van het aantal personeelsleden met 150 voltijds equivalenten: 66 in 2008 en 2009, 57 in 2010, de overige 27 in 2011. Het is de bedoeling die vermindering te realiseren door natuurlijke afvloeiingen. Om goede programma's te blijven maken, moet de VRT ook mensen aanwerven. Die aanwervingen zullen selectief gebeuren en zullen de geplande personeelsvermindering niet hinderen.

De maatstaf voor de personeelskosten werd niet gehaald omdat er drie indexsprongen waren terwijl er maar één gebudgetteerd was. Het efficiëntiepad wordt gevolgd, maar de inkomsten blijven een teer punt, in de eerste plaats door de crisis. De VRT tracht de inkomstendaling zoals gezegd op te vangen door bijkomende besparingen.

Televisie op aanvraag blijft een heikel punt. Artikel 2 van de beheersovereenkomst stelt dat de VRT doorgroeit naar een digitale omroeporganisatie die zich digitaal moet ontplooiën in zijn aanbod, productie en distributie. In Finland is de analoge switch-off voor de ether en voor de kabel op hetzelfde ogenblik gebeurd. In Vlaanderen is de analoge switch-off gebeurd voor de ether, maar is er geen datum bepaald voor de migratie naar digitaal voor de kabel. Het ritme van de migratie op de kabel wordt bepaald door de distributeurs en door de gebruikers die een digitaal abonnement nemen. Anderzijds zegt Europa dat de analoge switch-off tegen eind 2012 volledig moet zijn. Het is niet duidelijk of dat enkel geldt voor de ether, maar de andere landen maken de overstap ook voor de kabel.

Een van de principes van de openbare omroep is universaliteit. Digitale initiatieven zijn tijdens de migratie sowieso beperkt tot een bepaalde groep kijkers. Desondanks legt de beheersovereenkomst de openbare omroep op om digitale initiatieven te nemen. Dat is een tegenspraak.

De heer *Carl Decaluwe* wil gewoon dat een programma de eerste keer openbaar vertoond wordt. Canvas+ kan alleen herhalingen uitzenden.

De heer *Dirk Wauters* wijst erop dat hij herhalingen niet als een verrijking ziet.

De heer *Carl Decaluwe* vindt dat de VRT dan politici met een kluitje in het riet stuurde met zijn belofte op de digitale zenders nooit programma's voor het eerst te tonen. Anders verdient de zender geld op de kap van de gewone kijker. Bij Plat Préféré over Roy Orbison zou Canvas+ bijvoorbeeld een al uitgezonden concert van de zanger kunnen aanbieden.

De heer *Dirk Wauters* ontkent dat de openbare omroep geld wil verdienen met de rode knop. Verrijking betekent voor de omroep geen loutere herhaling maar ook nieuw aanbod. In het cultuurraddendum staat duidelijk dat er een cultuurswitch moet zijn op digitale televisie.

De gedelegeerd bestuurder werpt op dat de gewone radiostations 3,4 miljoen luisteraars bereiken, de internetradio's 36.000. Het heeft dus minder zin een internetzender met uitsluitend Nederlandstalige producties op te richten. De heer *Wim Wienen* repliceert dat het zijn voorstel was een aparte zender op te richten met enkel Nederlandstalige muziek, maar niet de hele kwestie naar het internet te verbannen. De heer *Dirk Wauters* weet dat de beleidsnota van de minister bepalingen over digitale radio bevat. De VRT zal daar maximaal op inspelen.

Vlaanderen in beeld is een initiatief voor de ontsluiting van de verschillende digitale archieven. De VRT zal daar aan meewerken. DIVA slaat uitsluitend op het digitaliseren van het materiaal zelf.

Het is volgens de heer Wauters aan de gemeenteraden om te oordelen of ze de extra kosten voor het organiseren van een evenement op zich nemen.

Voor de VRT is het extra digitale aanbod een publieke opdracht en is het doel dus niet extra middelen te verdienen.

Studio's maken meer en meer een onderscheid tussen de manieren waarop ze een product vrijgeven, zowel voor dvd's als voor rechten. De VRT vindt, samen met nogal wat andere omroepen, dat de omroepen op termijn meer erkenning moeten krijgen voor de inspanningen die ze leveren om een programma groot te maken, bijvoorbeeld met een korting op de aankoopprijs van series. De beleidsnota van de minister stelt dat er een billijke verdeling moet komen van de opbrengsten van rechten, bijvoorbeeld onder de Vlaamse productiehuisen, maar dan moet er eerst een opbrengst kunnen worden gegenereerd. Het zou te betreuren zijn dat, als producenten tot verschillende manieren van release overgaan, enkel de distributeurs ervan genieten en niet de omroepen die de programma's groot gemaakt hebben.

De heer *Carl Decaluwe* wil gewoon weten of de openbare omroep van distributeurs als Telenet en Belgacom een vergoeding krijgt voor first releases van series als *Desperate housewives*. Het parlement heeft immers gezegd dat programma's gemaakt of gekocht met publiek geld eerst in open net moeten uitgezonden worden.

Mevrouw *Lut Vercruysse*, directeur juridische dienst, antwoordt dat de VRT geen preview-rechten mag aankopen en evenmin andere spelers kan beletten die rechten wel aan te kopen. Dergelijk afsluiten van de markt is mededingingsrechtelijk uitgesloten. Telenet en Belgacom hebben die rechten voor *Desperate housewives* gekocht. De VRT betreurt dat omdat SBS de mogelijkheid had om samen met de operatoren die rechten niet exclusief aan te kopen. De VRT kon dat niet. De omroepen betreuren het dat de operatoren meer en meer op hun terrein komen. De omroepen hebben immers de series groot gemaakt en de operatoren plukken er de vruchten van. Momenteel loopt er een proefproject waarbij de VRT een minimale vergoeding krijgt voor *Desperate housewives*, een serie die door de omroep is grootgemaakt. Ook voor de operatoren is dit een experiment.

De heer *Carl Decaluwe* ziet hierin de bevestiging van zijn vermoedens, de VRT gaat in tegen de wensen van het parlement.

Mevrouw *Lut Vercruysse* ontkent dat laatste ten stelligste. De VRT kan niet verhinderen dat een distributeur als Disney zijn previewrechten verkoopt aan operatoren.

Voor de heer *Carl Decaluwe* is de essentie dat de VRT daardoor geld binnenhaalt.

De heer *Willy Wijnants* antwoordt op de vragen in verband met de financiële situatie en bevestigt dat er verschillende cijfers voor de overheidsfinanciering in het jaarverslag staan. De notities onder de tabellen verduidelijken echter telkens die verschillen. In een bepaalde tabel zijn de middelen inclusief het Vlaamse Omroeporkest, in een andere exclusief. Die verschillen zijn nodig om te beantwoorden aan de verschillende vereisten van de beheers-overeenkomst.

De opmerking over de lage financieringsgraad van het pensioenfonds voor de statutairen is terecht. De financieringsgraad is spectaculair gedaald in 2008 ingevolge de economische crisis. Het is wel een atypisch fonds omdat het gesloten en uitdovend is. Driejaarlijks zijn er speciale studies, ALM-studie, om de toekomstige verplichtingen en de evolutie van de activa in kaart te brengen. De laatste studie van twee jaar geleden heeft aangetoond dat een jaarlijkse verhoging van de financiering met 4,5 miljoen euro ervoor zorgt dat de kans heel klein is dat het pensioenfonds ooit failliet gaat. De Vlaamse Regering heeft daarop ingepikt door de overheidsdotatie met 4,5 miljoen euro te verhogen.

Snel een financieringsgraad van 100 percent bereiken is niet nodig. Het fonds eindigt ongeveer in 2050 en inmiddels is de financieringsgraad opnieuw aan het stijgen. De VRT volgt de evoluties op de voet, uiteraard zijn er afspraken met de Vlaamse Regering om de financiering te verzekeren.

Het efficiëntiepad houdt rekening met de bijkomende besparing die de regering de VRT in 2010 oplegt.

De heer *Carl Decaluwe* vraagt of de dotatie van de Vlaamse Regering voor het pensioenfonds zal aangepast worden aan de hogere financieringsgraad.

De heer *Willy Wijnants* heeft begrepen dat de 14,7 miljoen euro besparingen die de Vlaamse Regering aan de VRT oplegt voor 2010 via de begroting van de Vlaamse Gemeenschap als volgt verwerkt worden. Ten eerste: door het schrappen van de 10 miljoen euro voor het pensioenfonds, waardoor de VRT opnieuw de patronale bijdrage in het pensioenfonds moet betalen. Ten tweede: door het schrappen van de compensatie voor de meerkost van de verzelfstandiging van het zenderpark, geraamd op 3 miljoen euro. Tot slot en ten derde door een vermindering van de basisfinanciering met 1,7 miljoen euro.

Het verbaast de heer *Dirk Wauters* dat de heer Decaluwe verwees naar prognoses voor 2013, want de raad van bestuur heeft enkel prognoses tot 2012. Pas als hij weet uit welke bron de prognoses komen, kan hij de vragen erover correct beantwoorden.

De heer *Carl Decaluwe* heeft samen met zijn adviseurs die prognoses gemaakt. De essentie is dat de VRT structureel niet gezond zal zijn na 2011. Het lid voorspelt een tekort van 19 tot 20 miljoen euro in 2013.

De heer *Dirk Wauters* wijst erop dat het besparingsplan tot 2011 loopt en dat het nog moet worden geactualiseerd voor de komende jaren. De verdere evolutie zal beoordeeld worden bij de bespreking van de volgende beheersovereenkomst.

De cijfers die de heer Decaluwe citeert voor consultancy, zijn fout. De totale kosten voor dienstverlening, over alle geledingen, niet alleen consultancy, is beduidend kleiner dan 1 percent van de omzet. In 2008 heeft de VRT zich inderdaad laten bijstaan voor strategisch advies, vooral om de enorme besparingen in goede banen te leiden en de impact op het personeel minimaal te houden. Het is de bedoeling om de dienstverleningskosten te verminderen met een derde ten opzichte van 2006.

De heer *Carl Decaluwe* vraagt wat dan het concreet cijfer is voor de consultancyuitgaven.

De heer *Dirk Wauters* antwoordt dat de doelstelling van dit jaar, voor alle consultancy, van ICT, van programmatie, van juridisch advies, van facilitaire diensten en van strategisch advies minder dan 3 miljoen euro is.

De contracten met de productiehuizen lopen af, die worden niet zomaar verlengd. De nieuwe contracten zullen zo opgesteld worden dat de VRT en het productiehuis de best mogelijke condities krijgen.

Het afslankingsplan zorgt voor een vermindering van het personeelsaantal met 150 voltijds equivalenten, dat is 5,65 percent van het werknemersbestand. Bij de programmegebonden functies zal de afvloeiing minder dan 4 percent bedragen. In de managementondersteunende diensten zal de afvloeiing 10 percent bedragen, voor de managementfuncties 17 percent. Dat laatste percentage zal één jaar vroeger dan gepland gehaald worden, dus eind 2010. De doelstelling is 65 leidinggevende managers, plus een aantal expertfuncties die wegens hun kennis op het niveau manager ingeschaald worden.

De heer *Carl Decaluwe* acht 65 managers te veel voor de VRT. De overhead is te zwaar.

De heer *Dirk Wauters* herhaalt de objectieven en benadrukt dat de VRT na het halen van die doelstellingen op alle niveaus zal blijven werken aan efficiëntie.

4. Vragen van de heer Wilfried Vandaele

De heer *Wilfried Vandaele* is blij met de resultaten maar vindt dat de VRT beter moet werken aan een radiokanaal met een Nederlandstalig muziekprofiel. De meerderheid van het publiek herkent blijkbaar geen enkel dergelijk kanaal, hoewel 20 percent vindt dat Radio 2 daar dicht bij komt. Bij de afgeleide performantiemaatstaven kijkt N-VA uit naar een webplatform Vlamingen in het buitenland. De VRM zou graag meer informatie krijgen over bepaalde onderdelen van de VRT. N-VA hoopt dat de VRT daaraan tegemoetkomt.

Ook wat de ondertiteling van Nederlandstalige programma's betreft, vermoedt de heer Vandaele dat een tandje bij moet gestoken worden om 95 percent te halen in 2010. Verder

meent het lid dat het genereren van middelen door de VRT uit de vertoning tegen betaling door de distributeurs een ruimere afweging verdient. Iedereen is het er weliswaar over eens dat het niet kan dat de VRT producties maakt met belastinggeld en die vervolgens eerst tegen betaling vertoont en dan pas op het open net. Maar als de VRT uitzendrechten koopt van buitenlandse series, is het misschien juist goed dat zij een deel van die middelen probeert te recupereren. Anders moeten die immers van de belastingbetaler komen. Er is een grondiger debat nodig vooraleer men kan oordelen dat de zender daarmee de wensen van het parlement met voeten treedt.

5. Vragen van de heer Bart Caron

De heer *Bart Caron* noemt de VRT een van de beste openbare omroepen van West-Europa. De kwaliteit is heel hoog en het publiek trouw. Hij onderstreept dat de VRT een brede missie heeft en die ook vervult. De controle van de VRM op de performatiemaatstaven is een belangrijk hulpmiddel voor het parlement. Dat ze grotendeels gehaald worden, stemt zijn fractie tevreden.

Verder stelt het lid vast dat de VRT haar reserves opgebruikt om de doelstellingen uit de beheersovereenkomst te realiseren. Dat betekent wel dat in de periode daarna ofwel de overheid een serieuze inspanning zal moeten doen, ofwel dat de VRT echt in de spieren zal moeten snijden. Klopt die analyse?

Wat cultuur op de openbare omroep betreft, erkent het lid dat stappen vooruit zijn gezet. Dat het cultuurwebplatform klara.be – dat een moeilijke start gekend heeft – weldra wordt omgebouwd tot cobra.be, vindt hij een verstandige strategische keuze. Hoe staat het met de implementatie? Wat zijn de verdere vooruitzichten in verband met cultuur?

Tv-kijken en radio beluisteren op een computer neemt toe. Waarom biedt de VRT niet meer live streaming aan? Is die beperking financieel gemotiveerd?

Wat het archief betreft, wil het lid weten of de realisaties op het vlak van digitalisering belangrijk of eerder marginaal zijn. Wat is het perspectief?

Tot slot informeert de heer Caron of de indicatoren om allerlei vormen van kwaliteit te meten zich nog in een experimentele fase bevinden dan wel klaar zijn. Worden daar overkoepelende berekeningen mee gemaakt en, zo ja, zijn die publiek toegankelijk, bijvoorbeeld voor de commissieleden?

6. Antwoord op de vragen van de heren Vandaele en Caron

De heer *Dirk Wauters* kan moeilijk vooruitlopen op de volgende beheersovereenkomst, al denkt de VRT daar wel degelijk al over na. Zij wil een financieel evenwicht bereiken met een minimale impact op het aanbod, maar als het niet anders kan, zal ook daar moeten gesneden worden.

Streaming is op dit moment niet de meest efficiënte manier om lineaire kijkers te bereiken. Dat komt doordat de VRT de distributiekosten voor de ether op zich neemt én een groot kabelbereik heeft. Het pc-platform dient in de eerste plaats voor individueel aanbod op aanvraag en niet zozeer voor de streaming van evenementen.

Wat het archief betreft, bereidt de VRT met het oog op de volgende beheersovereenkomst, een actualisering voor van het vele werk dat nog te doen staat. Hij merkt op dat niet alleen filmrollen maar ook moderne dragers als cd's slecht blijken te bewaren.

De meting van kwaliteit is in de eerste plaats een intern instrument. Wat de vergelijking van de waardering voor programma's van de openbare en de commerciële omroep betreft,

verwijst de heer Wauters naar een analyse van alle recensies in De Standaard in 2008. De gemiddelde score van de VRT bedroeg 13 op 20, die van de VMMA 7,9 en die van SBS 9,3. Alle andere zenders haalden 6,3.

De heer *Guy Peeters* signaleert dat de raad van bestuur erop staat om de besparingsronde te voltooien voor de afloop van de huidige beheersovereenkomst. De nodige beslissingen met het oog op het evenwicht worden nog voor het einde van dit jaar genomen. De raad van bestuur vindt overigens dat dit een sleutelmoment is om na te denken over wat een Vlaamse publieke omroep in de toekomst betekent. Ook de commissie heeft een belangrijke rol te spelen in die discussie, die verder gaat dan de vraag of men nieuwe middelen moet vinden dan wel snijden in het aanbod. Bij onveranderd beleid en onveranderd bestuur genereren de financiële prognoses een pessimistisch beeld. De hele raad van bestuur pleit voor een existentiële bezinning over de kernopdrachten.

De heer *Dirk Wauters* sluit zich, wat het Nederlandstalige aanbod betreft, aan bij de conclusie van de VRM. Verder wil de VRT wel degelijk 95 percent ondertiteling halen, de heer Wauters kan alleen niet zeggen of dat in 2010 dan wel in 2011 zal zijn. Aan de door de heer Caron genoemde ruimere afweging, waarover het debat in de commissie moet gevoerd worden, wil de VRT een bijdrage leveren als haar dat gevraagd wordt.

7. Vragen van de heer Jurgen Verstrepen

De heer *Jurgen Verstrepen* heeft vragen bij de opmerking in het voorwoord van het jaarverslag dat 2008 een van de beste jaren ooit was voor de openbare omroep. Die heeft hij ook bij de bewering dat de VRT de meest betrouwbare en continue informatiebron zou zijn van Vlaanderen. Hij wijst op de vele incidenten voor de Raad voor de Journalistiek. Verder vindt hij dat er eerder sprake is van overcompensatie dan van de gesuggereerde ondercompensatie. Men moet de tering naar de nering zetten, vindt het lid. Reserves opsouperen is creatieve boekhouding.

Nadenken over welke televisie moet gemaakt worden met welke inhoud en welke kwaliteit, moet niet in de commissie gebeuren, meent de heer Verstrepen, maar in creatieve denkcellen van producenten en programmamakers. Voorts plaatst hij nog vraagtekens bij de waarheidsgetrouwe weergave door de VRT, bij het beledigen van doelgroepen en politici en het totale gebrek aan verantwoordelijkheidszin en eindredactie bij bepaalde producties. Bij de presentatie van de cijfers over bereik en marktaandelen schermt men met mooie woorden als waarderingscijfers, maatschappelijke impact en doelmatigheid, relevantie en kwaliteit. Maar hoe passen bijvoorbeeld de kotszakken bij de gedachte aan een bepaalde minister daarin, het schofferen van joden, Hitlerforellen en het opvoeren van favoriete politici in spelprogramma's?

In tijden van crisis verwacht het lid een crisisboekhouding. Hij wil meer cijfers en analyse. De marktsituatie speelt natuurlijk een rol, ook de commerciële omroepen maken dat mee, maar hoeveel geeft de VRT weg? Wat zijn de kortingen in de reclametarieven? Hoe worden die geboekt? Wie krijgt ze en op welke basis? Welke commerciële afspraken maakt de VAR buiten de kerntaken die zij als dochter van de VRT moet uitoefenen? Over die mistige VAR staat weinig in het jaarverslag. Het lid noemt de joint venture tussen de VAR, Telenet en Concentra een commerciële media-alliantie. Welke adverteerders hebben toegang tot de mediaruimte van de VRT en haar partners? Het lid merkt op dat Telenet in vele gevallen de commerciële concurrenten van de VRT toegang verbiedt voor bepaalde series omdat ze al in de portefeuille zitten van de Telenet-primes.

Canvas+ is naar de smaak van de heer Verstrepen eerder Canvas-. Het lid wil weten welke richting men daarmee uit wil. Vervolgens kaart hij het gebrek aan transparantie over de

contracten met de productiehuisen aan. In 2008 werd met 35 van hen samengewerkt. Met vijf had de VRT in dat jaar een partnership. Bij die productiehuisen zitten nogal wat managementvennootschappen van bekende Vlamingen, merkt de heer Verstrepen op. De bewering dat de VRT op die manier de productiesector ondersteunt, klopt dus niet. In feite doen mensen gewoon voort wat ze vroeger al deden bij de VRT, maar brachten ze hun knowhow in een vennootschap onder die factureert aan de openbare omroep. Op zich heeft de heer Verstrepen daar niets tegen, maar men mag dit niet oplijsten bij de productiehuisen waarmee de VRT samenwerkt. Hij informeert in dat verband naar de heronderhandeling met de productiehuisen. Wat is daar gebeurd?

Daarop vraagt de heer Verstrepen wat MNM meer is dan een melkkoe op de commerciële advertentiemarkt. Dat de minimale opbrengst uit radioreclame in 2008 niet werd gehaald, wijt het jaarverslag aan de krimpende advertentiemarkt, versterkt door de dalende luistercijfers bij Donna. Dat laatste wordt door het lid tegengesproken. Er was inderdaad een klein dipje ten gevolge van de stijging van Q-Music, maar nog voor de restyling tot MNM waren de cijfers alweer omhoog aan het gaan, zoals blijkt uit de cijfers van Golf 16. In werkelijkheid is, volgens het lid, MNM gecreëerd door de VAR als commerciële tegenhanger van Q-Music. Ondertussen dalen trouwens de luistercijfers van MNM. Komt er nu een nieuwe herprofilering?

Het lid vraagt vervolgens meer uitleg bij de opvallende dalende tendens die hij vaststelt op pagina 81 van het jaarverslag, in verband met de voorraden. Komt die doordat er minder eigen producties waren of doordat er minder producties in opdracht van de omroep geproduceerd werden? Naar het schijnt zou de VAR een systeem ontwikkeld hebben, waarbij het radioreclame heel goedkoop aanbiedt in ruil voor het boeken van meer spots op tv. Klopt het dat dergelijke adverteerders in andere media goedkope radiospots krijgen? Wordt daarmee kunstmatig de knipperlichtprocedure bij de daling van opbrengsten uit radioreclame in werking gezet?

Vervolgens informeert hij naar de kosten van continue kanalen. Welke zijn dat? Op pagina 100 wil hij weten waarom Klara meer kost dan Donna – inclusief de restyling naar MNM – en ongeveer evenveel als Studio Brussel. Vorig jaar kreeg het lid als antwoord dat de prijs omhoog werd gejaagd door de live-uitzendingen in het kader van de Koningin Elisabethwedstrijd. Dit jaar verwacht hij meer creativiteit. Op pagina 101 informeert hij of het mogelijk is de diverse digitale platforms op te splitsen.

De volgende vraag van de heer Verstrepen gaat over de niet-commerciële opbrengsten op pagina 102. Bij de facilitaire toelieferingen leest hij het bedrag van 4,1 miljoen euro voor 2008, terwijl het een jaar eerder nog om 7,3 miljoen euro ging. Vanwaar die vrijwel halvering? Bij de commerciële activiteiten die niet verbonden zijn met de publieke opdracht, valt dan weer een stijging met 1,4 miljoen euro ten opzichte van 2007 op. Het lid wil meer weten over de hogere opbrengsten bij line-extensions, sponsoring van evenementen, aanbod op aanvraag en merchandising.

In het verslag van de VRM wordt gewag gemaakt van richtlijnen die bestaan voor het optreden van politici in interne en externe producties. De heer Verstrepen wil in detail weten welke dat zijn. Wat het personeel betreft, vraagt hij net als de heer Decaluwe of de VRT wel een dergelijk uitgebreid management nodig heeft. Klopt het dat het aantal en de functionaliteit van het personeel extern is doorgelicht? Wat waren de resultaten?

Tot slot mist de heer Verstrepen een digitale toekomstvisie bij de VRT, ook al beseft hij dat de tijden budgettair moeilijk zijn. Volgens hem volgt de omroep de wereldwijde evolutie in de plaats van een pionier te zijn. Is de VRT gestopt met de hefboomstrategie van het vorige bestuur? Als voorbeelden van applicaties waarvoor de VRT achter blijft noemt de heer Verstrepen radiostreaming, radiospelers en sharing. Hij vindt dat de VRT meer moet

focussen op taken als het digitale archief, dat een deel van het collectieve geheugen van Vlaanderen is.

Dat is een belangrijker prioriteit dan de uitbouw van de commerciële aspecten van de online-omroep, meent het lid. De opbrengst van dat laatste vindt hij overigens onvoldoende gedetailleerd terug in het jaarverslag. Marktverstoring is meer merkbaar op een krimpende markt, merkt de heer Verstrepen op. Hij vindt dat de VRT te veel commerciële initiatieven ontplooit met belastinggeld en waarover de rapportering mistig is. De andere, commerciële zenders, bij wie de rekening moet kloppen op het einde van het jaar, komen daardoor in moeilijkheden.

8. Vragen van de heer Luckas Van Der Taelen

De heer *Luckas Van Der Taelen* meent dat de Cultuurdelta ooit een goed idee was. Maar het is ondertussen achterhaald door Spoor 3. Anderzijds stelt hij teleurgesteld vast dat daar weinig blijkt te gebeuren. Bij wijze van voorbeeld haalt het lid – dat tot de niet onbelangrijke minderheid van niet-digitale kijkers behoort – aan dat hij naar de Koningin Elisabethwedstrijd heeft moeten kijken op Arte. Alleen de finale wordt rechtstreeks analoog uitgezonden door de VRT. Dat is betreurenswaardig. Met een ‘hoogstaand’ programma als Eurosong for Kids zou men dat nooit doen, merkt de heer Van Der Taelen op. Nogtans is de Koningin Elisabethwedstrijd een van de tien evenementen die de VRT verplicht moet uitzenden – naast negen sportmanifestaties.

Het lid mist elan in het jaarverslag, ook al beseft hij dat het over een voorbij jaar gaat. Eens per jaar moet men de moed opbrengen om een muziekwedstrijd van wereldbelang op een hedendaagse manier rechtstreeks uit te zenden. Daarmee zou de openbare omroep bewijzen dat hij het meent met zijn culturele opdracht. Hoe staat het trouwens met de Cultuurdelta en de Pluszenders. Wat is de bedoeling?

De heer Van Der Taelen erkent dat de samenwerking tussen de VRT en het VAF een positieve wending heeft genomen. Hij vraagt wat de verdere ambities van de openbare omroep zijn om te investeren in Vlaamse film en niet alleen in zogeheten prestigieuze tv-producties. In vele Europese landen is dat verplicht maar in Vlaanderen gebeurt het sinds lang nauwelijks.

Wat de productiehuisen betreft, stelt het lid vast dat sommige, zoals Woestijnvis, zeer machtig worden. De vraag rijst hoe de VRT gaat onderhandelen met een mastodont die niet alleen traditionele tv-programma's en fictiereeksen produceert, maar ook de rechten op wielervedstrijden exploiteert. Is het denkbaar dat de openbare omroep nogmaals een dergelijke overeenkomst afsluit, die zo langdurig is als deze? Zeven jaar lijkt de heer Van Der Taelen wel heel lang en niet gezond.

Vervolgens informeert hij wat er aan de hand is met Radio 1. Na 20.00 uur zendt men geen programma's meer uit maar songs afgewisseld met hitsige interviews met rockartiesten. Waarom geen meer gedurfde programma's op het ritme van de actualiteit? Waarom kan dat alleen overdag?

Hoe is de VRT van plan de pijnlijke momenten van 2009 voortaan te vermijden? De heer Van Der Taelen heeft nog altijd niet vernomen hoe het vermaledijde programma over de forel van Hitler heeft kunnen bestaan. Hij heeft ook niets dan stilte gehoord over enige reprimande aan de persoon die dat zogenaamde lievelingsgerecht heeft verzonnen. Is die er geweest? Hoe gaat men voortaan antisemitische opmerkingen vermijden?

Vlaanderen heeft nogal wat problemen met zijn imago in het buitenland, onder meer omdat men daar vooral afgaat op Franstalige bronnen. Waarom ondertitelt de VRT niet

alle programma's drietalig, zoals tvbrussel dat doet? In het bijzonder de nieuws- en reportageprogramma's zouden ook in het Frans en het Engels moeten aangeboden worden. Die diplomatische winst is technisch gemakkelijk te realiseren vandaag.

Tot slot attendeert de heer Van Der Taelen erop dat op www.deredactie.be allerlei bloggers die geen structurele band hebben met de omroep, hun gang mogen gaan. Ze mogen mensen woorden in de mond leggen die zij nooit hebben uitgesproken, en in het algemeen met modder gooien. Journalisten worden voor zoiets op het matje geroepen. Zij hebben zich te houden aan een ethische code en er bestaat ook iets als een recht op antwoord. Maar wie op een dergelijke blog wil reageren, moet dat zelf doen, want hij kan niet bij de webmaster terecht. Op welke basis zijn die mensen geselecteerd? Waarom wordt er geen ethiek gehanteerd en geen controle uitgeoefend?

9. Antwoord op de vragen van de heren Verstrepen en Van Der Taelen

De heer *Dirk Wauters* antwoordt ten aanzien van de heer Verstrepen dat de overheid heeft gekozen voor gemengde financiering. Als gedelegeerd bestuurder heeft hij derhalve de plicht om de commerciële inkomsten te maximaliseren, zij het binnen het uitgewerkte kader. De dialoog met de raad van bestuur daarover is zeer open. In de huidige beheersovereenkomst werd de regeling voor nevenactiviteiten en merchandising overigens aangepast, met minder commerciële inkomsten tot gevolg. De heer Wauters begrijpt dan ook niet dat de heer Verstrepen tegelijk komt zeggen dat hij er niet voor mag gaan.

De heer *Jurgen Verstrepen* legt uit dat marktverstoring de grens is. Dat kan alleen worden beoordeeld als de rapportering over de commerciële activiteiten transparant is. Dat is het geval, repliceert de heer *Dirk Wauters*. De opbrengsten en inkomsten staan in het jaarverslag. De heer *Jurgen Verstrepen* werpt terug dat er geen gedetailleerde opsplitsing is per kanaal, medium en activiteit. Er zijn alleen totalen. Men kan bijvoorbeeld niet zien hoeveel de reclame op de website opbrengt. De VAR zou nochtans die gegevens kunnen leveren, maar die kan de commissie niet ondervragen.

De heer *Dirk Wauters* antwoordt dat de VRT onderworpen is aan 14 toezichtorganen. De omroep is daarover zeer open ten aanzien van zijn raad van bestuur. Daar wil hij die discussie voeren over de eigen inkomsten en hun evolutie. Het verslag aan het parlement is een jaarlijkse verplichting, maar het kan niet alle details bevatten. De heer *Carl Decaluwe* merkt op dat het parlement bijvoorbeeld de gelijke behandeling van de operatoren niet kan beoordelen als het geen zicht heeft op de precieze opbrengst van Net Gemist en Ooit Gemist. De heer *Dirk Wauters* verwijst naar de presentatie van de heer Wijnants, die duidelijk heeft gezegd welke categorieën hebben bijgedragen tot de stijging.

De heer *Carl Decaluwe* blijft erbij dat het parlement zijn controletaak niet kan uitoefenen op die manier. Dat probleem zal alleen maar toenemen in de digitale toekomst. Hij roept de vraag op wat de kijker meer zal betalen voor al die digitale diensten waar hij vroeger enkel kijk- en luistergeld moest betalen. Het is van belang dat het parlement de bedragen kent die door de contracten met Telenet en Belgacom gegenereerd worden.

De heer *Dirk Wauters* begrijpt niet wat Telenet aan zijn concurrenten zou verbieden via de VAR. Het klopt wel dat de VAR, Telenet en Concentra participeren in een internet-regie met het oog op een Vlaams platform voor internetreclame. In dat kader werden bijkomende samenwerkingsakkoorden afgesloten, maar zij hebben niets te maken met programmering. De heer *Jurgen Verstrepen* legt uit dat de commissie geen inzage heeft in de deals met commerciële mediapartners. VAR is een belangrijke speler, van wie de VRT hoofdaandeelhouder is. Zijn connecties en allianties zouden marktversturend kunnen zijn. De heer *Dirk Wauters* repliceert dat niemand uitgesloten wordt.

De heer Wauters verwijst naar de tussenkomst van de heer Verstrepen over Canvas-. Hij vindt dus dat de VRT te weinig doet op digitaal vlak. Een ander commissielid zei overigens het omgekeerde. Binnen het budgettaire kader probeert de VRT op alle platforms initiatieven uit te rollen waartoe de beheersovereenkomst opdracht geeft. De verrijking via Canvas+ vereist dagelijks keuzes. De trage migratie naar volledige digitalisering van de kabel schept op dit ogenblik een perceptieprobleem met betrekking tot de universaliteit van de openbare omroep. Of eind 2012 alles in Vlaanderen volledig digitaal wordt of niet, hangt voor een deel af van de bredere regelgeving. De implicaties daarvan worden door de VRT ontvangen en niet gestuurd.

De heer Wauters bevestigt dat MNM ook een inhoudelijke grondslag heeft. Het project wordt zoals andere door de raad van bestuur opgevolgd. Wat het marktaandeel betreft, onderstreept hij dat in de eerste plaats het totale bereik van de VRT een rol speelt. Dat een aantal zenders te veel op elkaars terrein kwam, maakte minstens één herpositionering noodzakelijk. De heer *Jurgen Vestrepen* merkt op dat de dalende reclame-inkomsten van radio en de mindere score van MNM rechtstreekse gevolgen hebben voor de Vlaamse overheid. De knipperlichtprocedure wordt immers gestart. Men kan dus niet alleen het totaal bekijken. De heer *Dirk Wauters* repliceert dat de VRT reclame heeft op vier radiozenders. Die voelen als geheel de impact van de crisis op de reclamemarkt.

Op de vraag van de heer *Bart Caron* of de cijfers tonen dat de restyling van Donna naar MNM een succes was, antwoordt de heer *Dirk Wauters* dat de VRT altijd heeft gezegd dat het een lang project zou zijn. De voortdurende monitoring is aan de gang. Hij is tevreden met de vooruitgang maar erkent dat men er nog niet is. Ten aanzien van de heer Verstrepen onderstreept hij wel dat de VRT meer wil dan alleen marktaandeel. VRT gaat ook voor bereik, inhoud en andere dan puur commerciële zaken. Dat zijn Donna en MNM nochtans, repliceert de heer *Jurgen Vestrepen*. De VAR verkoopt MNM ook zo. De heer *Dirk Wauters* wijst erop dat de VAR reclame verkoopt voor vier radiozenders. MNM, voorheen Donna, vervult al 25 jaar een fundamentele opdracht voor de VRT, met name het bereiken van jongeren die afhaken bij televisie.

Vooraleer hij toekomstvisies verkondigt, wil hij weten met welke middelen hij die kan uitvoeren. Wat de mobiele platforms betreft, wijst hij erop dat slechts 1 percent van de Belgen zich op die manier toegang tot het internet verschaft. De VRT moet keuzes maken en gaat voor de platforms met de grootste groei inzake bereik van doelgroepen.

De heer *Willy Wijnants* legt op verzoek uit dat de termen grondstoffen, gereed product en goederen in bewerking, die in de jaarrekening voorkomen bij de voorraden, door de wet zijn voorgeschreven. Onder grondstoffen worden alle rechten geboekt, onder gereed product alle interne en externe producties die klaar zijn maar nog niet uitgezonden, onder goederen in bewerking alle interne producties die nog niet afgewerkt zijn. De volledige pagina 102 van het jaarverslag wordt aan die voorraden gewijd. De daling waarnaar de heer Verstrepen verwees, betreft vooral eigen productie. Die voorraad daalt van 41 naar 34 miljoen euro en dat was ook een expliciete doelstelling.

Hij ontkent formeel dat er sprake is van substitutie tussen radioreclame en tv-sponsoring. De regels zijn zeer strikt en zij worden uitvoerig gecontroleerd door de organen bij zowel VAR als VRT. Klara kost inderdaad meer dan MNM maar is wel het op een na goedkoopste radionet. Bovendien toont de jaarrekening dat precies daar de grootste besparingsinspanning gebeurd is in 2008. De kosten zijn zelfs nominaal gedaald, met 1,3 miljoen euro.

De facilitaire toelevering heeft te maken met interne capaciteit van de VRT die ter beschikking gesteld wordt van externe productiehuisen. Het kan gaan om studio's of montagefaciliteiten, maar ook om personeel. Vooral de verdwijning van Flikken verklaart de daling in 2008. Het werd gemaakt door een extern productiehuis met veel inbreng van interne

capaciteit. De spreker onderstreept dat de VRT er altijd naar streeft de inzet van haar interne capaciteit te optimaliseren, en dat lukt.

Wat de Cultuurdelta betreft, meent de heer *Dirk Wauters* dat de VRT al een hele weg gegaan is in de richting van haar ambities, maar dat zij er nog niet is. De onderhandelingen over de nieuwe beheersovereenkomst zullen een goede gelegenheid vormen om een antwoord te vinden op de vraag waar men op dit vlak naartoe wil. De VRT zelf vindt alvast haar internetplatform zeer belangrijk en verkiest daarbij samenwerking met andere culturele instanties boven een apart platform.

De Koningin Elisabethwedstrijd is rechtstreeks uitgezonden. Ook het digitale net is open. De samenwerking met de organisatoren, die erg tevreden zijn over de VRT-verslaggeving, is optimaal. In het kader van de Cultuurdelta heeft de VRT in 2008 enorm veel evenementen verslagen. De spreker noemt de cultuurprijzen, Jazz Middelheim, het Filmfestival, Bach als voorbeelden. De heer *Lucas Van Der Taelen* blijft erbij dat men door digitaal uit te zenden meer dan de helft van de Vlamingen – die nog niet digitaal kijken - extra laat betalen als zij de wedstrijd willen zien. De heer *Dirk Wauters* repliceert dat een digitaal abonnement minder kost dan een analoog. Verder staat duidelijk in de beheersovereenkomst dat de VRT digitale initiatieven moet ontplooiën en dat de Cultuurdelta ten dele zo een digitaal initiatief is.

Hij erkent wel dat een fundamenteel debat nodig is, want de algemene situatie is inmiddels veranderd. De grootste concurrent van VRT heeft vandaag geen twee maar vier analoge kanalen. Canvas+ brengt 168 uur of 15 percent van een gewoon kanaal.

De heer *Bart Caron* herinnert eraan dat een aantal mensen pleitte voor een derde analoge kanaal, bij voorkeur voor cultuur. Maar zowel in de meerderheid als in de oppositie waren mensen tegen de uitbreiding. Nochtans zou men op een dergelijke zender de Koningin Elisabethwedstrijd kunnen tonen. De genoemde weigering is gecompenseerd dankzij de digitale ontwikkeling, met name de Pluskanalen. Het is jammer dat niet iedereen over digitale televisie beschikt en dat het zo is moeten lopen.

De heer *Dirk Wauters* vindt het voor de openbare omroep belangrijk om terug te gaan naar de essentiële principes: onafhankelijkheid, universaliteit, diversiteit en onderscheidend vermogen. Daaromheen wordt de nieuwe visie ontwikkeld. Ongeacht de Cultuurdelta heeft de VRT de verplichting op zich genomen het aantal uren cultuur op het open net te verhogen van 784 uur in 2007 tot 909 uur in 2008,

In de samenwerking met het VAF blijven tv-producties de prioriteit van de VRT. Als de omroep binnen zijn budget bijkomende investeringen kan doen, zal hij dat echter graag doen. De heer *Lucas Van Der Taelen* zou een dergelijk spontaan initiatief, dat de uitzendrechten overstijgt, verkiezen boven een verplichting zoals in sommige andere landen. De heer *Dirk Wauters* weet dat bijvoorbeeld de Deense omroep veel meer investeert in film, maar wijst er tegelijk op dat hij veel meer middelen krijgt per inwoner.

Hij bevestigt verder dat alle contracten met productiehuisen worden heronderhandeld als ze aflopen, maar zolang ze duren blijft de VRT een loyale partner. Ook in de raad van bestuur waren al discussies over de duur van de contracten. Er wordt aan gewerkt. De opmerking over Radio 1 wordt aan de netmanager overgemaakt.

Wat de pijnlijke momenten betreft, stelt de spreker dat de VRT niet perfect is en moet kunnen toegeven wanneer zij fout was. Dat is ook gebeurd, meent hij. Een programma-charter voor niet-nieuwsprogramma's is in ontwikkeling en moet een duidelijk kader bieden. Pieter Knapen, die mee de deontologische code voor de nieuwsdienst schreef, is daarvoor volledig vrijgesteld. Belangrijk is dat de werkvloer bewustgemaakt wordt en dat

organen zoals redactieraden verkozen worden. De spreker deelt de bezorgdheid van de heer Van Der Taelen en verwijst naar het BBC-voorbeeld met haar editorial policy en editorial standards board. Wat het concrete incident Plat Préféré betreft, kwam er geen reprimande omdat er wel degelijk research is gebeurd.

Wat de richtlijnen betreft waarnaar de heer Verstrepen vroeg, verwijst de heer Wauters naar het streven naar diversiteit tussen maatschappelijke stromingen die een verdraagzame, democratische en pluralistische samenleving voorstaan. De keuze van individuele politici voor een bepaald programma is de verantwoordelijkheid van de maker. De heer *Jurgen Verstrepen* vindt die definitie te algemeen. Hij wil de richtlijnen voor interne en externe producties kennen waarnaar de VRT verwijst ten aanzien van de VRM en de minister. De heer *Wim Wienen* wijst erop dat de nota 'De VRT en de democratische samenleving' er specifiek op gericht is Vlaams Belang niet aan bod te laten komen. Zij bestaat en wordt nog steeds toegepast. De richtlijn voor info- en entertainmentprogramma's hanteert zo ruime begrippen dat men willekeurig partijen en mensen kan tegenhouden.

De heer *Dirk Wauters* antwoordt verder dat de ondertiteling wordt bekeken binnen het bestaande budgettaire kader. Wat de blogs en de user generated content betreft, blijft het voortdurend zoeken naar de juiste middenweg. Als de VRT zich zou onthouden van participatie in digitale initiatieven, gaat zij niet mee met de behoeften die de hedendaagse media-gebruiker uitdrukt. De heer *Luckas Van Der Taelen* erkent dat uitglijden op fora wel eens vaker voorkomt, maar het gaat hier om bloggers die door de redactie worden gepromoot. Het is zeer grof om mensen woorden in de mond te leggen die zij nooit hebben uitgesproken. Als hij goed gek was, zou hij er een juridische zaak van maken dat hij op een officiële site van de VRT als racist wordt opgevoerd door iemand die zich niet hoeft te houden aan de officiële regels van de VRT. De kotszakjes van minister De Crem, voor wie het lid overigens geen overdreven liefde koestert, waren evenmin grappig.

De heer *Philippe De Coene* stelt voor om het gesprek voort te zetten bij het bezoek van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media aan de VRT op 15 januari 2010. Hij dankt tot slot de vertegenwoordigers van de VRT en de VRM voor hun interessante bijdrage aan de hoorzitting.

De voorzitter,

Philippe DE COENE

De verslaggever,

Jurgen VERSTREPEN